MEDIA-
KASVATUS
UUTISMEDIAN LIITTO

Uutisjahti – 10 tuntivinkkiä yläkouluun

UUTIS-
JAHTI

Tervetuloa mukaan Uutisjahtiin!

MEDIA-KASVATUS
UUTISMEDIAN LIITTO

Uutisjahti on valtakunnallinen koulujen lukuhaaste, joka innostaa seuraamaan uutisia ja auttaa samalla löytämään oman, ehkä vähän kadoksissa olleen lukukipinän. Se on suunnattu kaikenikäisille lapsille ja nuorille eskarista toisen asteen loppuun saakka.

Uutisjahti koostuu viidestä erilaisesta haasteesta, josta voitte valita teille sopivimman tai luoda niistä yhdistelmän. Haasteet on tarkoitettu innostajaksi ja inspiraatioksi – luova soveltaminen on sallittua!

- **Uutinen päivässä** Lukekaa yksi uutinen jokaisena koulupäivänä.
- **Uutisaihe tutuksi** Seuratkaa jotain uutisaihetta koko syksyn ajan.
- **Puhutaan uutisista** Keskustelkaa viikoittain jostakin uutisesta.
- **Kartalle paikallisuutisista** Kerätkää uutisia lähialueelta.
- **Omat uutissuosikit** Etsikää itseä kiinnostavia uutisia

Tuntivinkkien käyttö

MEDIA-KASVATUS
UUTISMEDIAN LIITTO

Tähän materiaalipakettiin on koottu 10 tuntivinkkiä yläkouluun. Voit käyttää tehtäviä yksittäin tai yhdistää niitä kokonaisuuksiksi luokallenne parhaiten sopivaan muotoon

Lisätietoja, ilmoittautuminen ja materiaalit:
www.uutisjahti.fi

LUKUILOA LUOKALLENNE!

UUTIS-
JAHTI

1. Millainen on uutissuhteesi?

MEDIA-KASVATUS
UUTISMEDIAN LIITTO

Tavoite: Opitaan havainnoimaan omaa suhtautumista uutisiin ja tunnistamaan, mikä itseä kiinnostaa.

Kesto: noin 15 minuuttia päivässä viikon ajan. Lisäksi purkukeskustelu.

Mitä tarvitaan? Pääsy uutissivustolle tai -sovellukseen, vihko tai digitaalinen päiväkirja

Tee näin: Oppilas lukee uutisia vähintään kerran päivässä viikon ajan ja pitää päiväkirjaa: mitä tuli luettua, minkä äärelle pysähdyit pidemmäksi aikaa, mikä kiinnosti, mikä ei ja miksi? Viikon lopuksi keskustellaan yhdessä havainnoista ja annetaan toisille lukuvinkkejä.

UUTIS-JAHTI

2. Omat uutisvalinnat

MEDIA-KASVATUS
UUTISMEDIAN LIITTO

Tavoite: Harjoitellaan tunnistamaan, millaiset sisällöt ja sisältötyypit mediassa kiinnostavat itseä ja miksi.

Kesto: noin 30–45 minuuttia

Mitä tarvitaan? Uutisia ja muita journalistisia sisältöjä eri lähteistä, muistiinpanovälineet

Tee näin: Oppilaat valitsevat kolme omasta mielestään kiinnostavaa juttua eri uutismedioista, esittelevät ne pienryhmissä ja kertovat perusteet valinnoilleen.

Pohditaan lopuksi: Kuinka helppoa oli löytää itseä kiinnostavaa sisältöä? Mikä saisi teidät kiinnostumaan uutisjutuista vielä nykyistä enemmän?

UUTIS-JAHTI

3. Mistä tässä on kyse?

MEDIA-KASVATUS
UUTISMEDIAN LIITTO

Tavoite: Syvennytään ajankohtaiseen aiheeseen ja harjoitellaan lähteiden käyttöä.

Kesto: 2–3 oppituntia

Mitä tarvitaan? Pääsy eri uutismedioihin, muistiinpanovälineet, esitysalusta

Tee näin: Valitkaa pienryhmissä tarkasteltavaksi yksi iso uutisaihe ja seuratkaa sitä viikon ajan. Aiheen tulee olla riittävän iso ja ajankohtainen. On olennaista, että siitä kirjoitetaan mediassa juuri nyt ja että teemaa on käsitelty myös aiemmin.

Kirjatkaa aluksi ylös, mitä jo tiedätte aiheesta ja mikä mielikuvanne asiasta on. Mitä taas ette tiedä tai mikä on jäänyt teille epäselväksi?

Seuratkaa viikon ajan aiheesta uutisointia vähintään kahdesta eri mediasta. Millaiset teemat viikon uutisoinnissa korostuvat? Tarkentuuko käsityksenne asiasta?

Kirjatkaa lopuksi ylös, mitä uutta opitte viikon aikana ja miten oma käsityksenne aiheesta muuttui. Mikä yllätti? Entä mikä jäi vielä epäselväksi – ja miksi?

UUTIS-JAHTI

4. Mediavertailu

Tavoite: Harjoitellaan kriittistä lukutaitoa vertailemalla, miten eri mediat käsittelevät samaa aihetta.

Kesto: 1–2 oppituntia

Mitä tarvitaan? Pääsy eri uutismedioihin, muistiinpanovälineet

Tee näin: Valitkaa ryhmässä yksi ajankohtainen uutisaihe. Etsikää aiheesta kolme erilaista juttua – jokainen eri uutismediasta. Uutismedioita löydät sanomalehtihausta.

Vertailkaa juttuja: Miten jutut on otsikoitu? Mitä jutuissa korostetaan? Mitä nostetaan esiin, mitä taas ei? Keitä on haastateltu? Välittääkö juttu ensisijaisesti tietoa vai otetaanko siinä kantaa? Mikä juttutyyppi on kyseessä?

Pohtikaa lopuksi: Mikä jutuista auttoi hahmottamaan kokonaisuuden parhaiten ja miksi? Muuttuiko ymmärryksenne aiheesta juttuja vertaillessa?

5. Uutiskatsaus

MEDIA-KASVATUS
UUTISMEDIAN LIITTO

Tavoite: Tuodaan uutisseuranta osaksi luokan viikoittaista rutiinia.

Kesto: 5–10 minuuttia päivittäin vähintään viikon ajan

Mitä tarvitaan? Uutisia oppilaiden valitsemana

Tee näin: Jakakaa luokalle uutisvinkkaajavuorot siten, että kaikki ehtivät tehdä vinkkauksen viikon aikana. Ennen omaa vuoroa jokainen valitsee yhden uutisen ja valmistautuu pitämään siitä noin minuutin mittaisen uutisesittelyn. Pitäkää esittelyt aina tunnin aluksi. Vuorossa olevat vinkkaajat kertovat valitsemansa uutisen pääsiat siten, että muutkin kiinnostuisivat lukemaan saman.

Vinkki: Voitte pitää uutiskatsaukset tempauksena yksittäisen viikon aikana, valita yhden viikon kuukaudessa uutiskatsausviikoksi tai ottaa ne jatkuvaksi osaksi luokan arkea.

UUTIS-JAHTI

6. Uutistapetti

Tavoite: Luodaan luokan yhteinen uutisseinä ja jaetaan kiinnostavia sisältöjä.

Kesto: Jatkuva, osin oppitunneilla

Mitä tarvitaan? Seinätapetti tai -taulu, uutisleikkeitä tai -printtejä (seinätapetin voi toteuttaa myös digitaalisena esimerkiksi Padletissa)

Tee näin: Luodaan luokan seinälle uutistapetti, johon oppilaat tuovat säännöllisesti uutisia. Uutiset voi jaotella teemoittain – esimerkiksi uutismedian tyypillisten osastojen mukaan tai luokan omien kiinnostuksenkohteiden perusteella.

7. Henkilö haastateltavana

MEDIA-KASVATUS
UUTISMEDIAN LIITTO

Tavoite: Tutustutaan henkilöhaastatteluun juttutyyppinä ja opitaan tekemään lyhyt haastattelu

Kesto: 1–3 oppituntia

Mitä tarvitaan? pääsy paikallismedian sisältöihin, muistiinpanovälineet, puhelin

Tee näin: Etsikää aluksi omasta paikallismediasta erilaisia henkilöhaastatteluja. Valitkaa niistä yksi ja miettikää, mikä kysymyksiä toimittaja on kysynyt haastateltavalta.

Miettikää, ketä paikallista henkilöä itse tahtoisitte haastatella ja mistä aiheesta. Valitkaa haastateltava ja suunnitelkaa haastattelukysymykset.

Halutessanne voitte toteuttaa myös varsinaiset haastattelut. Etsikää haastateltavan yhteystiedot ja sopikaa haastattelusta. Miettikää, haluatteko tavata livenä vai toteuttaa haastattelun soittamalla, ääniviestein tai sähköpostitse. Jos toteutatte haastattelun livenä tai soittamalla, tehkää haastattelun aikana muistiinpanoja ja kysykää tarkentavia kysymyksiä. Kirjoittakaa haastattelu ja miettikää sille otsikko. Julkaiskaa jutut valitsemallanne alustalla.

UUTIS-JAHTI

8. Mitä kotipaikkakunnalla tapahtuu?

MEDIA-KASVATUS
UUTISMEDIAN LIITTO

Tavoite: Tutustutaan omaan paikallismediaan ja sen kautta oman paikkakunnan puheenaiheisiin sekä paikallisuuteen uutiskriteerinä. Harjoitellaan sisältöjen analysointia ja kriittistä medialukutaitoa.

Kesto: noin 45 minuuttia

Mitä tarvitaan? Paikallis- tai kaupunkilehden verkkosivusto tai -sovellus

Tee näin: Työskennelkää pareittain tai pienryhmissä. Selatkaa oman paikkakunnan paikallis- tai kaupunkilehden verkkosivua ja tutkikaa sen sisältöjä. Mistä aiheista uutisoidaan? Ketkä näkyvät uutisissa? Miten paikallisuus näkyy lehden sisällöissä? Mikä jutuista herättää kiinnostuksenne?

Miettikää vielä: Mistä aiheista lehdessä ei kirjoiteta? Entä mitä aiheita toivoisitte siihen lisää?

UUTIS-JAHTI

9. Uutisalgoritmi – suosittele kuin some!

MEDIA-KASVATUS
UUTISMEDIAN LIITTO

Tavoite: Tutustutaan uutisalgoritmien toimintaan ja harjoitellaan toisten innostamista uutisten äärelle.

Kesto: 1–2 oppituntia

Mitä tarvitaan? Uutissivustoja, muistiinpanovälineet, mahdollisesti Padlet tai vastaava

Tee näin: Keskustelkaa aluksi yhdessä uutisalgoritmeista: Millaisiin uutisiin te olette tänään törmänneet ja missä yhteydessä? Kuinka paljon teidän näkemänne aiheet eroavat toisten näkemistä? Mistä tämä johtuu? Mitä tiedätte somen tai uutissivustojen algoritmeista? Miten ne valitsevat, mitä sisältöjä näytetään kullekin käyttäjälle? Mitkä kaikki asiat vaikuttavat tähän?

Ryhtykää suosittelijoiksi. Työskennelkää pareittain. Selvittäkää, millaisista aiheista, teemoista ja sisällöistä parinne on kiinnostunut. Etsikää sitten toisillenne 3–5 uutismedian sisältöä, joiden uskotte kiinnostavan parianne. Kirjoittakaa sisällöistä lyhyet ja houkuttelevat suositustekstit.

Lukekaa saamanne suositukset. Saitteko luettavaksi jotain, mitä ette olisi muuten löytäneet? Mikä suositus osui erityisen hyvin nappiin – mikä ei niinkään?

Pohtikaa vielä lopuksi: Mitä ajattelette siitä, että näkemämme sisällöt vaihtelevat sen mukaan, mistä olemme kiinnostuneita? Millaisia vaikutuksia tällä voi olla? Miten voi itse vaikuttaa siihen, mitä näkee ja lukee?

UUTIS-JAHTI

10. Uutiskuratoijat

MEDIA-KASVATUS
UUTISMEDIAN LIITTO

Tavoite: Harjoitellaan uutisten valikointia, toisten huomioon ottamista ja sisällön suosittelemista. Opitaan toimimaan vastuullisesti uutissisältöjen jakamisessa.

Kesto: 1–2 oppituntia

Mitä tarvitaan? pääsy uutismedian sivulle tai sovellukseen, alusta linkkien jakamiseen (esimerkiksi Padlet, Google Docs tai diaesitys)

Tee näin: Työskennellään pienryhmässä. Ryhmän tehtävänä on toimia luokan uutiskuratoijana eli etsiä ja koota joukon kiinnostavia uutisia, jotka voisivat innostaa ja puhutella muita luokkalaisia. Kuratoijatiimi voi vaihtua esimerkiksi viikon välein.

Ryhmä etsii 5–10 journalistista juttua eri uutismedioista ja tekee niistä lyhyet esittely- tai myyntitekstit, joiden tehtävänä on innostaa toisia sisältöjen pariin. Teemoitelkaa suositukset erilaisiin kategorioihin (esimerkiksi ajankohtaiset uutiset, käytännön hyöty, kiinnostavat ihmiset tai vinkkejä harrastuksiin) ja valitkaa erityyppisiä lukijoita kiinnostavia sisältöjä.

Julkaiskaa kokoelma valitsemallanne alustalla. Muut oppilaat voivat tutustua kokoelmaan ja antaa sen sisällöistä palautetta. Huomioikaa, että uutissisällöt jaetaan aina linkkinä alkuperäiseen lähteeseen, eikä sisältöjä kopioida tai jaeta kokonaan.

UUTIS-JAHTI